

راہنمائے کاربرد

حکمت ہائے لولیہ و لہجاء

مؤلفین:

محمد جواد ویسی میانکلی (کارشناس ارشد پیری سالمندی)

زینب رضائی فرد (کارشناس ارشد پرستاری داخلی - جراحہ)

مہتاب شریف محسنی (کارشناس ارشد پرستاری سالمندان)

مہدی ایمانی

زیر نظر:

دکتر حمید رضا عادل بھروز (معاون آموزش تحقیقات و فناوری دانشکده علوم پزشکی اسدآباد)

ساسان ناوخاصی (کارشناس ارشد پرستاری داخلی - جراحی و عضو هیات علمی دانشکده علوم پزشکی اسدآباد)

عنوان و نام پدیدآور	: راهنمای کاربردی کمک‌های اولیه و احیای مولفین محمدجواد ویسی میانکلی ... (و دیگران)؛
مشخصات نشر	: تهران: آئین طب، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۳۲۰ص: مصور، جدول.
شابک	: 978-622-6788-04-5
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: مولفین محمدجواد ویسی میانکلی، زینب رضائی فرد، مهتاب شریف‌محسنی، مهدی ایمانی.
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: کمک‌های اولیه — دستنامه‌ها
موضوع	: Handbooks, manuals, etc -- First aid in illness and injury.
موضوع	: احیای قلبی و ریوی — دستنامه‌ها
موضوع	: CPR (First aid) -- Handbooks, manuals, etc.
موضوع	: پزشکی اورژانس — دستنامه‌ها
موضوع	: Handbooks, manuals, etc -- Emergency medicine.
موضوع	: تنفس — اندام‌ها — انسداد — درمان
موضوع	: Respiratory organs -- Obstructions -- Treatment
شناسه افزوده	: ویسی میانکلی، محمدجواد، ۱۳۶۹ -
شناسه افزوده	: ادلی روز، حمیدرضا، ۱۳۵۰ -
شناسه افزوده	: ناوایی، سارا، ۱۳۶۹ -
رده بندی کنگره	: R68
رده بندی دیویی	: ۶۱۰.۲۸۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۷۰، ۵۴۰

نشر آئین طب

میدان انقلاب، کارگر جنوبی، پل خیابان روانمهر و لبافی‌نژاد، کوچه سرود،
پلاک ۱۰، واحد ۱ تلفن: ۶۶۴۶۹۶۰۳ - ۶۶۴۱۸۰۴۵

راهنمای کاربردی کمک‌های اولیه و احیای

■ مؤلفین: محمدجواد ویسی میانکلی، زینب رضائی فرد، مهتاب شریف‌محسنی، مهدی ایمانی،
دکتر حمیدرضا عادل‌پور، ساسان ناوخاصی

■ صفحه‌آرایی: فاطمه هاشمی

■ نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۸

■ تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

■ چاپ و صحافی: فرشیده/روشنک

■ ناشر: آئین طب

■ شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۷۸۸-۰۴-۵

■ قیمت: ۶۰۰۰ تومان

حق چاپ بلامرغوب است

مقدمه

حوادث و سوانح اولیه عامل مرگ در کشور هستند که در صدر آن‌ها حوادث جاده‌ای قرار دارند. ارائه به موقع کمک‌های اولیه می‌تواند بین ۱۵ تا ۱۸ درصد از مرگ ناشی از سوانح را کاهش دهد. برخی از تجربه‌ها نشانگر ۲۵ تا ۵۰ درصد پیشگیری از مرگ در صورت ارائه موقع کمک‌های اولیه هستند. از نظر تعریف، کمک‌های اولیه عبارت است از خدمات محدود پزشکی برای مراقبت از صدمات و ناخوشی‌ها توسط فردی با آموزش رسمی پزشکی و با حداقل تجهیزات. اهداف کمک‌های اولیه عبارتند از: حفظ جان، پیشگیری از آسیب بیشتر و تسریع بهبود. خدمات اورژانسی پس از بستن بیمارستانی را پل ارتباطی بین جامعه و خدمات درمانی می‌دانند. به عبارت دیگر این خدمات، بیمارستان‌ها و سایر مراکز درمانی را به جامعه پیوند می‌دهد و می‌تواند با ارائه خدمات و اطلاعات اورژانسی مورد نیاز، به گونه مناسب، در کوتاه‌ترین زمان و نزدیک‌ترین مکان به بیماران از بروز عواقب جدی که می‌تواند زندگی آنان را تهدید کند، پیشگیری نماید و میزان مرگ و میر بیماران اورژانسی را کاهش دهد. اولین برخورد با بیماران اورژانسی، عمدتاً توسط پرسنل اورژانس پیش بیمارستانی صورت می‌گیرد، بنابراین آگاهی و مهارت این گروه نسبت به انجام

عملکرد متناسب با شرایط بیمار به خصوص در لحظات اولیه بسیار با اهمیت و در بعضی موارد نجاتبخش حیات بیماران است. از این رو ضروری است تکنسین‌های فوریت‌های پزشکی از دانش و مهارت لازم در حرفه خود برخوردار باشند. کتاب حاضر به منظور تأمین بخشی از نیازهای آموزشی فوریت‌های پزشکی و پرستاران، در زمینه کمک‌های اولیه و احیاء قلبی ریوی پایه، تنظیم و گردآوری گردیده و می‌تواند پایه‌ای بر مطالعات بیشتر فوریت‌های پزشکی و سایر تیم‌های بهداشتی و نیز دانشجویان، در این زمینه باشد. در تدوین این کتاب که از مجموعه منابع پزشکی، فوریت‌های پزشکی و مقالات منتشر شده در این زمینه، استفاده شده است، تلاش بر آن است که کمک‌های اولیه و احیاء قلبی ریوی پایه، به گونه‌ای به رشته تحریر درآید که پاسخ‌گوی نیازهای یادگیری اعضای محترم کادر درمان و دانشجویان عزیز باشد.

Hamidrezaadeli82@gmail.com
Saeed.nakhaei@gmail.com

فهرست

فصل اول: کمک‌های اولیه، وظایف امدادگر و ارزیابی مصدوم ۱

- ۲ تعریف کمک‌های اولیه
- ۲ اهداف کمک‌های اولیه
- ۳ وسایل کمک‌های اولیه
- ۴ خصوصیات امدادگر
- ۵ وظایف امدادگر
- ۵ برخورد مناسب با حادثه و مصدوم
- ۵ ارزیابی صحنه حادثه
- ۸ معاینه و ارزیابی مصدوم
- ۲۲ اقدامات درمانی
- ۲۲ انتقال مصدوم

فصل دوم: راه هوایی و انواع روش‌های اکسیژن رسانی ۲۵

- ۲۶ باز کردن راه هوایی
- ۲۷ روش جایگذاری ایروی (راه هوایی دهانی - حلقی)
- ۲۹ روش جایگذاری راه هوایی بینی حلقی

- ۳۰ اکسیژن درمانی
- ۳۰ هدف از اکسیژن تراپی
- ۳۱ علایم هیپوکسی
- ۳۱ انواع هیپوکسی
- ۳۱ عوارض اکسیژن تراپی
- ۳۲ شیوه‌های دادن تنفس مصنوعی
- ۳۲ دهان به دهان
- ۳۳ دهان به بینی
- ۳۴ تجهیزات برای تهویه
- ۳۴ ساندلر باخه بینی (کانولای بینی)
- ۳۵ ماسک ساده
- ۳۶ ماسک ونچر
- ۳۸ ماسک تنفس نسبی هواس با دمی
- ۳۹ ماسک بدون تنفس هواس بازدمی
- ۴۰ تهویه با آمبوبگ
- ۴۲ چادر اکسیژن
- ۴۳ T-Piece

فصل سوم: زخم و خونریزی ۴۵

- ۴۶ زخم و انواع آن
- ۴۶ زخم‌های باز
- ۴۶ زخم‌های بسته
- ۴۸ خونریزی و انواع آن
- ۴۸ خونریزی خارجی
- ۴۸ خونریزی داخلی

- ۴۹..... کنترل خونریزی
- ۵۰..... روش‌های کنترل خونریزی خارجی
- ۵۳..... روش‌های کنترل خونریزی داخلی
- ۵۵..... خونریزی‌های شایع

۵۹..... فصل چهارم: شوک و انواع آن

- ۶۰..... شوک
- ۶۱..... پاتوفیزیولوژی شوک
- ۶۱..... شوک هیپوولمیک / هم‌راژیک
- ۶۷..... شوک ترودام
- ۶۷..... شوک سپتیک (شوک اتساع عروقی)
- ۷۱..... شوک قلبی
- ۷۴..... شوک انسدادی
- ۷۵..... شوک نوروزنیک
- ۷۷..... شوک آنافیلاکسی

۷۹..... فصل پنجم: سوختگی

- ۸۰..... کمک‌های اولیه در سوختگی
- ۸۱..... معاینه و درمان فوری در سوختگی
- ۸۲..... مایع درمانی
- ۸۳..... درجه‌بندی سوختگی بر اساس عمق
- ۸۳..... • سوختگی درجه یک
- ۸۳..... • سوختگی درجه دو سطحی
- ۸۴..... • سوختگی درجه دو عمقی
- ۸۴..... • سوختگی درجه سه یا تمام ضخامت

- سوختگی درجه چهار ۸۵
- وسعت سوختگی ۸۵
- قانون ۹ (Rule of nines) ۸۵
- تعیین وسعت سوختگی بر اساس لاند و برودر ۸۶
- سوختگی شیمیایی ۸۷
- آسیب الکتریکی ۸۹
- سوختگی حرارتی ۹۱
- دستورالعمل پذیرش و مراقبت بیمار سوختگی ۹۲

فصل ششم: شکستگی ۹۳

- شکستگی ۹۴
- علل شکستگی ها ۹۴
- التیام استخوان ۹۶
- تقسیم بندی شکستگی ها ۹۷
- سیستم درجه بندی آسیب اسکلتی - عضلانی ۹۷
- اشکال شکستگی ۹۸
- درمان شکستگی باز استخوان ۹۹
- مراحل مختلف درمان شکستگی باز استخوان ۹۹
- اقداماتی که در محل حادثه انجام می گیرد ۹۹
- اقداماتی که در اورژانس بیمارستان انجام می گیرد ۱۰۰
- دررفتگی ۱۰۰
- دررفتگی مفصل ۱۰۱
- اتیولوژی و سبب شناسی دررفتگی سه بخش را در بر می گیرد ۱۰۱
- اقدام درمانی در دررفتگی ها ۱۰۲
- عوارض دررفتگی مفصل ۱۰۲

- علایم عمومی آسیب‌های اسکلتی ۱۰۳
- اقدام‌های عمومی در آسیب‌های اسکلتی ۱۰۳
- آتل‌بندی ۱۰۵
- اقدام‌های کلی در شکستگی‌های باز ۱۰۶
- کمک‌های اولیه در شکستگی ناحیه‌ی سر (جمجمه و صورت) ۱۰۷
- کمک‌های اولیه در شکستگی ناحیه ستون مهره‌ها ۱۱۰
- کمک‌های اولیه در شکستگی ناحیه سینه ۱۱۳
- کمک‌های اولیه در شکستگی ناحیه دست ۱۱۵
- کمک‌های اولیه در شکستگی ناحیه پا ۱۱۷

فصل هفتم: کمک‌های اولیه در (سکته مغزی، صرع، بیهوشی، غرق شدگی) . ۱۲۱

- سکته مغزی ۱۲۲
- انواع سکته مغزی ۱۲۳
- معیار (BEFAST) ۱۲۴
- عوارض و نشانه‌ها ۱۲۵
- اقدامات درمانی اولیه در سکته مغزی ۱۲۵
- صرع ۱۲۶
- علل بیماری صرع ۱۲۶
- علائم و نشانه‌ها ۱۲۶
- اقدامات لازم در برخورد با بیمار مبتلا به صرع ۱۲۷
- بیهوشی ۱۲۸
- درجات مختلف بیهوشی ۱۲۸
- برای فرد بیهوش چه اقداماتی را باید انجام داد؟ ۱۳۰
- غرق شدن در آب ۱۳۰
- تشخیص فرد دچار غرق شدگی ۱۳۱

• اصول اقدامات اولیه ۱۳۱

فصل هشتم: مسدود شدن راه تنفس ۱۳۳

انسداد راه هوایی توسط جسم خارجی ۱۳۴

• تشخیص ۱۳۴

• اصول اقدامات اولیه ۱۳۵

• اصول کمک‌های اولیه در بالغین ۱۳۵

• اصول کمک‌های اولیه در بچه‌های دچار خفگی ۱۳۸

• اصول کمک‌های اولیه در نوزادان و شیرخواران دچار خفگی ۱۴۰

• مسدود شدن راه تنفس در اثر کمبود هوا ۱۴۱

• تشخیص ۱۴۲

• اصول اقدامات اولیه ۱۴۲

• کمبود هوا به علت آسیب‌پذیری ریه‌ها ۱۴۳

• عوارض و نشانه‌ها ۱۴۳

• اصول کمک‌های اولیه ۱۴۴

• کمبود هوا بر اثر جراحت برداشتن دیواره قفسه سینه ۱۴۵

• عوارض و نشانه‌ها ۱۴۵

• اصول اقدامات اولیه ۱۴۶

• کمبود هوا در اثر استنشاق دود ۱۴۷

• عوارض و نشانه‌ها ۱۴۸

• اصول اقدامات اولیه ۱۴۸

• برق گرفتگی ۱۴۹

• عوارض و نشانه‌ها ۱۵۰

• اصول اقدامات اولیه ۱۵۱

فصل نهم: کاربرد انواع سرم ۱۵۳

- ۱۵۴..... سرم درمانی
- ۱۵۴..... انواع محلول‌های وریدی بر اساس غلظت اسمزی
- ۱۵۵..... • مایعات ایزوتونیک
- ۱۵۵..... • مایعات هیپوتونیک
- ۱۵۶..... • مایعات هیپرتونیک
- ۱۵۷..... • انواع سرم‌های تزریقی
- ۱۵۷..... • محلول لاکتات
- ۱۵۸..... • سرم مال باین
- ۱۶۱..... • سرم سدیم کاپریک ۵ درصد
- ۱۶۲..... • سرم سدیم کلراید ۰/۴۵ درصد
- ۱۶۲..... • سرم دکستروز ۵ درصد
- ۱۶۶..... • سرم دکستروز ۱۰ درصد
- ۱۶۶..... • سرم دکستروز ۲۰ درصد
- ۱۶۶..... • سرم دکستروز ۵۰ درصد
- ۱۶۸..... • سرم دکستران
- ۱۶۹..... • محلول هیدروکسی اتیل استارچ
- ۱۷۱..... • سرم رینگر
- ۱۷۲..... • سرم دکستروز سالین
- ۱۷۱..... • سرم قندی - نمکی (یک سوم دوسوم)
- ۱۷۴..... • سرم مانیتول ۲۵ درصد / مانیتول ۱۰ درصد
- ۱۷۶..... • سرم هماکسل
- ۱۷۸..... • سرم شستشو

فصل دهم: روش‌های تزریق ۱۷۹

- تزریق ایمن ۱۸۰
- اهمیت تجویز دارو به اشکال تزریقی ۱۸۰
- راه‌های معمول تزریق ۱۸۱
- تزریقات داخل عضلانی (I.M) Intra Muscular ۱۸۱
- تزریق زیر جلدی (S.C) Subcutaneous ۱۸۴
- تزریق داخل جلدی (ID) Intra Dermal ۱۸۷
- تزریقات داخل وریدی (IV) Intravenous ۱۸۹
- تزریق داخل استخوان (IO) Intra Osseous Infusion ۱۹۳

فصل یازدهم: مسمومیت ۱۹۵

- سم ۱۹۶
- راه‌های ورود سم به بدن ۱۹۶
- علائم عمومی مسمومیت‌ها ۱۹۶
- اقدام‌های کلی در مسمومیت‌ها ۱۹۶
- مسمومیت‌های غذایی ۱۹۷
- مسمومیت‌های دارویی ۱۹۸
- مسمومیت بر اثر خوردن مواد اسیدی وقلیایی ۱۹۹
- مسمومیت بر اثر خوردن مواد نفتی ۱۹۹
- مسمومیت از راه دستگاه تنفس ۲۰۰
- مسمومیت با سموم دفع آفات و حشره‌کش‌ها ۲۰۱
- مسمومیت با گاز منو اکسید کربن ۲۰۲
- مارگزیدگی ۲۰۴
- زنبورگزیدگی ۲۰۵
- عقرب‌زدگی ۲۰۷

گاز گرفتگی ۲۰۸

فصل دوازدهم: جابجایی و حمل مصدوم ۲۱۱

مکانیک بدن (ارگونومی) ۲۱۲

حمل یا انتقال مصدوم ۲۱۳

دسته‌بندی کلی انتقال مصدوم ۲۱۴

حمل مصدوم با استفاده از تجهیزات ۲۱۸

• بکار ساده (تخت روان) ۲۱۸

• حمل مصدوم با استفاده از پتو ۲۲۵

• حمل مصدوم با استفاده از چهار حمل‌کننده ۲۲۷

• اقدامات لازم در طول مسیر حمل ۲۲۹

• تخته بلند ستون مهره ۲۳۱

• نحوه اندازه‌گیری و جاگذاری کلا گردن و تثبیت سر ۲۳۵

• تخت آمبولانس ۲۳۶

فصل سیزدهم: انواع باندها ۲۳۹

باند مثلثی ۲۴۰

باند پهن ۲۴۱

باند باریک ۲۴۲

بالشتک گرد ۲۴۳

باند مثلثی برای بستن بازو ۲۴۴

باند مثلثی برای بالا نگه داشتن دست ۲۴۷

باندپیچی دست و پا ۲۴۹

باندپیچی سر ۲۵۱

باند حلقه‌ای ۲۵۳